

Likabehandlingsplan Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Björklövens förskola

Läsår 2016/2017

Innehållsförteckning

Grunduppgifter	3
Utvärdering.....	5
Främjande insatser.....	6
Kartläggning	9
Förebyggande åtgärder	12
Rutiner för akuta situationer.....	15
Begrepp	16

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola

Ansvariga för planen

Förskolechef Susanne Olsson Ketabati

Styrdokument

FN:s konvention om barns rättigheter:

Ur artikel 28:

”Konventionsstaterna skall vidtaga alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att disciplin i skolan upprätthålls på ett sätt som är förenligt med barnets mänskliga värdighet och i överensstämmelse med denna konvention.”

Arbetsmiljölagen 3 kap § 2

”Arbetsgivaren skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall” (gäller även barn/elever i skolan).

Skollagen 1 kap § 5

Utbildningen skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet, och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen skall främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen skall vila på vetenskaplig grund och beprövade erfarenheter.

Skollagen 6 kap Åtgärder mot kränkande behandling

Aktiva åtgärder 4

- varje år ska en plan upprättas med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avser att påbörjas eller genomföras under det kommande året (§ 8).

- om skolan får kännedom om att en elev blivit kränkt i skolan skall omständigheterna utredas och i förekommande fall vidta åtgärder (§ 10).

- om skolan inte kan visa att man vidtagit alla skäligen åtgärder blir huvudmannen skyldig att betala skadestånd (§ 19).

Skollagen 6 kap § 10

Skyldighet att anmäla, utreda och vidtaga åtgärder mot kränkande behandling.

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatta för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Diskrimineringslagen

2 kap 5 § Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen får inte diskriminera någon elev.

3 kap 16 § En utbildningsanordnare ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier.

Lpfö 98/10

Inget barn skall i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.

Vår vision

På vår förskola ska inget barn känna sig kränkt, diskriminerat eller trakasserat. Alla olikheter är en tillgång, vi har alla något att lära av varandra. Det är allas rättighet att trivas och känna sig välkommen till förskolan.

Planen gäller från

2016-10-02

Planen gäller till

2017-10-02

Barnens delaktighet

På yngre avdelningarna observerar pedagogerna barnens lekflöde för att se var de väljer att vara eller inte vara och vilka de leker med. Observationer av inomhus, utomhuslek och rutinsituationer görs. På äldregrupperna kartlägger de barngrupperna genom intervjuer av barnen. Barn och vuxna tar kort på inom- och utomhusmiljö samt sociala intervjuer och barnen intervjuas om vilka känslor de har om den miljö de ser på kortet.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vi informerar om förskolans arbete med vår plan mot diskriminering och kränkande behandling under inskolningen, utvecklingssamtalen, skolråd och på höstens föräldramöte. Vårdnadshavare ombeds under fylla i en enkät där bland annat trivsselfrågor tas upp. Planen finns att ta del av på våra avdelningar och på vår hemsida. Vi ger dem möjlighet att medverka i vårt gemensamma arbete mot diskriminering och kränkande behandling genom föräldramöten, barnets utvecklingssamtal och med det frågeformulär som vårdnadshavaren får innan samtalet.

Personalens delaktighet

All personal på förskolan medverkar i arbetet med förskolans värdegrund. All personal i arbetslagen får i slutet av läsåret utvärdera planen mot diskriminering och kränkande behandling. Denna utvärdering tillsammans med kartläggningen i september ligger sedan till grund för skrivandet av kommande års plan mot diskriminering och kränkande behandling. För att få en likvärdig kartläggning på förskolan, har vi tillsammans utformat tillvägagångssättet att alla avdelningar arbetar med kartläggning under augusti och september

och gör analys av den. Lagledargruppen diskuterar sedan planen tillsammans med förskolechef innan plan fastställs. Kontinuerligt diskuteras arbetet över året enligt tidplan.

Förankring av planen

Alla anställda på förskolan, vårdnadshavare och barn är med och tar fram planen och när detta är gjort ska den färdiga planen vara välkänd hos alla. Vårdnadshavare informeras om planen. Barnen har deltagit i arbetet med planen, bland annat i samtal om grundläggande värderingar. Vi har berättat att vi skriver en plan utifrån det vi tillsammans kommer fram till. Planen lämnas till anställda och finns i "vikariepärmerna". Den finns även på förskolans hemsida. www.ale.se

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Resultat och effekter av genomförda insatser/åtgärder utvärderades och diskuterades av förskolechef och personal på arbetsplatsträffar, planeringsdagar i juni och augusti. Dokumenteras i det pedagogiska bokslutet augusti. Vårdnadshavarna har vid inskolning och utvecklingssamtal fått information hur vi använder oss av slutsatserna vi kommit fram till vid observationer och om vilka förändringar vi genomfört. Vårdnadshavarnas synpunkter fångas upp på skolråd, föräldramöten och enskilda samtal. Pedagogerna har tillsammans med barnen diskuterat de förändringar man kom fram till att man måste göra. Vårdnadshavare har under vårterminen svarat på en enkät från skolinspektionen och vi tar med det resultatet i utvärdering och in i arbetet med årets plan.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Förskolechef, personal, vårdnadshavare och barn.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Planen har utvärderats vid avdelningarnas utvärdering i januari och juni 2016. Resultat och effekter av genomförda insatser har diskuterats på planeringar, lagledarmöte och APT. Pedagogerna har arbetat med att vara närvarande i lek och aktiviteter och vara goda förebilder. I starten ett fokus på rutiner och att skapa relationer. Förändringar i inne-miljön har gjorts tillsammans med barnen utifrån deras tankar och intressen. Aktivt arbete med att tillsammans med barnen lösa konflikter och uppmuntra till att vara en god kompis. Barnets lärande blir tydligare i mindre grupper. Pedagogen får lättare att förmedla ett budskap och hålla fokus kring ett lärande. Vi ser att barnen "på sikt" vågar och pratar inför gruppen mer än tidigare. De tar del av varandras tankar och lär på nya sätt. Ger också en mer fördjupad och kreativ lek när vi erbjuder sammanhängande lek över tid. Ett positivt resultat i att skapa lek över tid. Avskildhet och mindre grupper. Att anpassa aktiviteter och utmaningar efter barnens intressen. Närvarande vuxna och vara en god förebild. Skapa en grupptillhörighet och trygghet med pedagogerna och lösa konflikter tillsammans med barnen och uppmuntra till att vara en god kompis.

Årets plan ska utvärderas senast

2017-06-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

I januari och juni utvärderar vi de uppsatta målen för föregående år och redovisa hur de planerade åtgärderna har genomförts. Vi observerar och intervjuar barnen, enskilt och/eller i grupp för att fånga upp vilka kopplingar barnen själva gjort. Planen ska vara känd hos vårdnadshavarna och deras förslag och synpunkter på planen skall beaktas.

Ansvarig för att årets plan utvärderas
Förskolechef tillsammans med Lagledargruppen

Främjande insatser

Främjande arbete som berör genus

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

- att flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande över verksamheten och lika stort utrymme!
- att förutsättningar finns för att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.
- att vi vuxna diskuterar och är uppmärksamma på att vi inte har kvar gamla traditionella könsroller/mönster och synsätt.

Insats

- vi ser till att barnen får lika mycket talutrymme i vardagsrutiner och aktiviteter.
- vi erbjuder ett varierat lekmaterial som tillgodoser alla intressen och som ger möjligheter till att pröva nya lekar.
- vi arbetar med att skapa ett tillåtande klimat där barn och pedagoger för en öppen dialog och tydligt visar att könstillhörigheten inte har någon betydelse för val av lek, klädsel eller bemötande.
- vi arbetar på att vara medvetna om vårt språkbruk, så att vi inte lägger könsvärderingar i dem.
- vi tar upp ämnen till diskussion på lagledarmöte för att väcka tankar och medvetenhet kring ämnet.

Ansvarig
Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt arbete med mål och insats. Utvärdering 2017-06-30

Främjande arbete som berör kränkande behandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

- att barnen skall få en känsla för alla människors lika värde

- att barnen ska kunna sätta ord på känslor
- att barnen vågar lära av varandra - att barnen förstår hur viktigt det är med vänskap
- att barnen skall förstå att vi är olika och att det är olikheterna som berikar oss
- att barnen och föräldrarna ska få samma förutsättningar oavsett om man är begränsad på grund av funktionshinder
- att barnen ska få samma förutsättningar oavsett om man är begränsad på grund av exempelvis allergier

Insats

- vi pratar mycket om hur en bra kompis skall vara och vad för egenskaper en kamrat har
- vi gör barnen uppmärksamma på varandras känslor, genom att visa på ansiktsuttryck och kroppsspråk och bilder
- vi ska ge barnen redskap för att i större och större utsträckning kunna lösa konflikter själva
- vi låter barnen lära sig att hjälpa varandra i vardagliga situationer och uppmärksammar när man är en "go kompis" mot någon
- vi arbetar för att ha roligt tillsammans och på så vis skapar vi viktiga band och får positiva upplevelser tillsammans som grupp
- genom att ha ett respektfullt och lyhörd inställning till barn, vårdnadshavare och varandra samt övrig personal i huset föregår vi med goda exempel som barnen kan lära av
- vi anpassar verksamheten med hänsyn till barnens olika förutsättningar och utformar den så att alla barn kan delta på sina villkor i de olika aktiviteterna
- vi ska ge funktionshindrade barn och föräldrar samma möjlighet som andra att delta i det som sker på förskolan - vi ska ge barn med födoämnesallergier möjlighet till likvärdig mat
- vi ska anpassa vår miljö och våra aktiviteter så att barn med allergier ska kunna delta i verksamheten

Ansvarig

All personal

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt arbete med mål och insats. Utvärdering sker juni 2017

Främjande arbete som berör ålder

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Ålder

Mål och uppföljning

- att skapa förutsättningar för barnen att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar som baseras på ålder
- att vara medvetna om hur vi vuxna benämner barnens ålder
- att barnen känner att de har en plats i gruppen och har betydelse oavsett vilken ålder barnet har
- att barnen tar hänsyn till varandra oavsett ålder

Insats

- vi uppmärksammar barnen på varandra och lär barnen att ta hänsyn och hjälpa varandra oavsett ålder
- vi anpassar aktiviteter och material på avdelningarna så att alla kan delta och utmanas utifrån sin egen vilja, lust och förmåga
- när vi delar in barnen i grupper, för att lättare kunna möta barnen på deras olika nivåer, tänker vi på hur vi benämner och namnsätter grupperna

Ansvarig

All personal

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt arbete med mål och insats. Utvärdering sker juni 2017

Främjande arbete som berör mångfald

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

- att alla barn ska vara stolta över sig själva, sitt språk och sin etniska tillhörighet
- att föräldrarna känner att de blir respekterade för sin kultur och religionsuppfattning

Insats

- vi erbjuder att tillsammans med föräldrar utformar en modersmålsplan för barnet där vi regelbundet utformar och utvärderar hur vi ska arbeta med barnets språkutveckling och kulturella identitet, t.ex. involverar vi föräldrar för att få möjlighet att ta in maträtter, lekar, sagor, sånger och musik från barnets kultur in i verksamheten
- vi uppmärksammar fester och traditioner som är aktuella i våra barngrupper
- vi ska sträva efter att vi ska köpa in pedagogiskt material utifrån mångfaldstanken
- vi ser till att barn som på grund av annan religionsuppfattning erbjuds en likvärdig kost
- vi lånar så kallade "Tvillingböcker" på biblioteket som både finns på svenska och på barnets språk och som det finns en cd-skiva med boken uppläst på barnets språk

Ansvarig

Arbetslagen och förskolechef

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt arbete med mål och insats. Utvärdering sker juni 2016

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

För att alla barn ska ha möjlighet att tala om hur de känner, inleddes kartläggningsarbetet med att göra barnen förtrogna med ansiktssymboler som uttrycker känslor. Ansiktssymbolerna användes i enskilda planerade samtal/intervjuer med varje barn och med samtal kring olika lek miljöer. Barnen intervjuas om vilka känslor de har om de olika rummen på avdelningen. Vi har genomfört observationer. På yngre observerar pedagogerna barnens lekflöde för att se var de väljer att vara eller inte vara och vilka de leker med. Vi tar också med oss resultatet av vårdnadshavares svar i enkät från skolinspektionen och deras upplevelse av förskolan.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnen har varit delaktiga genom de intervjuer och observationer som vi har gjort av dem utifrån deras inne/utelek och i de dagliga rutinsituationerna. Vi ger vårdnadshavarna möjlighet att medverka i vårt gemensamma arbete mot diskriminering och kränkande behandling genom barnets utvecklingssamtal och med det frågeformulär som vårdnadshavaren får innan samtalet. Vi informerar på skolrådet och på våra föräldramöten om vår kartläggning och tar gärna emot tankar från vårdnadshavarna. Vi kompletterar med svaren från skolinspektionens enkät som genomfördes VT-2016 och GR- enkät som genomförs v.42.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

För att få en likvärdig kartläggning på förskolan, har vi tillsammans utformat tillvägagångssättet. Personalen har gjort observationer och intervjuer och sammanställt och analyserat det man kommit fram till i arbetslagen. Analyserna diskuteras på lagledarmöte och plan sammanställs därefter.

Resultat och analys

Björken

I intervjufrågorna ger barnen uttryck för att de har det bra och tycker att det är roligt på Björken. Alla barn känner glädje och tycker att vi gör roliga saker. Att vi vuxna lyssnar på vad dom vill göra. Det stämmer överens med vad vi pedagoger upplever. Barnen visar stort intresse för aktiviteter och deras nyfikenhet på uppgifter och lekar syns tydligt.

Det är flera barn som är nya för varandra på Björken. Det är flera barn som har en ny roll, har blivit äldst på avdelningen och bär ett större ansvar. Flera av barnen visar att de vill ha utmaningar som utmanar dem både i tanken och motoriskt. Vid observationer har vi funnit ett språk mellan barn som vi inte finner önskvärt. I intervjuerna kom det tydligt fram att klimatet kan vara hårt och tufft emellanåt. Många av barnen nämner att andra barn skriker, slår och blir

arga på dem, utan att det egentligen har hänt något speciellt. Detta är naturligtvis ett beteende som inte är önskvärt.

Åtgärder

När vi pedagoger skapar aktiviteter som fångar barnens intresse skapas ett positivt klimat och mycket glädje, de hårda orden "försvinner". Ytterligare en framgångsfaktor är att dela barngruppen i mindre grupper och sära på de barn som lättare kan hamna i konflikt med varandra. Vi upplever att de stöttas av att en vuxen kommer med idéer som fångar deras intressen, både när vi arbetar i mindre grupp och hela gruppen tillsammans. Detta arbete har påbörjats och om vi pedagoger fortsätter utmana barnen med aktiviteter som de finner intressanta hoppas vi kunna stävja det ibland hårda och tuffa klimatet.

En del av åtgärderna är att arbeta med känslor. Vi fotar, målar, pratar, beskriver och belyser olika känslor och hur de känns att ha känslorna själv men också vad man kan göra om man ser att en kompis behöver hjälp med känslouttryck.

Vi har även påbörjat arbetet med att stärka barnens självkänsla och fokusera på vad de är bra på och vad de tycker om att göra. Vi belyser de goda handlingarna och försöker använda pedagogisk dokumentation. *"Syftet med pedagogisk dokumentation är att den ska bli ett pedagogiskt verktyg för att synliggöra barnens läroprocesser och hjälpa oss att utmana barnen vidare i deras förändrade kunnande"* (Pedagogisk dokumentation Utvecklas och lära tillsammans, Gunilla Essén, Erika Björklund, Leicy Olsborn Björby 2015).

Vi försöker stärka alla barn till att få en självklar plats i gruppen. Genom att arbeta med ett slags QR-koder har barnen spelat in egna filmer där de gör en presentation av sig själva. De talar där om vad de tycker om att göra och vi fokuserar på att lyssna på varandra och vi vuxna visar tydligt att de äger sin egen vardag. Hur kan vi hjälpas åt att skapa den miljö som barnen tycker om att vara i?

Det är en ständigt pågående process att vi i så stor utsträckning som möjligt försöker vara med barnen i leken för att kunna lyssna in vad de är intresserade av. Därefter kan vi tillsammans med barnen skapa lockande lekmiljöer.

Barnen ska ges stort inflytande över miljön på Björken.

Vi tänker som Marie Eriksson beskriver förskolläraryrket i sin bok *"Med luppen på verksamheten"* (2015) att *"Vi strävar efter ett ledarskap där barnens röster lyfts fram och blir betydelsefulla. Som pedagoger finns vi med i processerna där barnen skapar kunskap. Med läroplanen och dess strävansmål i ryggen är vi medvetna om vilka lärområden barnen ska få möjligheter att utforska och utveckla i förståelse för sin omvärld. Däremot har vi ingen färdig plan för i vilken ordning det ska ske, eller hur vägen dit kommer att se ut."*

Nallen

Vi har i våra observationer tolkat det som att barnen är trygga och trivs med varandra.

Innemiljön:

Våra stora barn är väldigt självgående och fungerar bra i lek. Ibland ser vi att vid lek med mer än två barn så kan det bli lite "krock". Alla de större barnen är uppmärksamma på varandra, och de små, och ser om det är något som har hänt/är fel.

De yngre barnen leker mycket själva eller bredvid och byter lek ofta.

De barn som vi har skolat in hittills den här hösten har kommit bra in i gruppen redan från början. Vi ser att de är minst aktivitet i det blå rummet och mest konflikter i det gröna rummet. Det senare gäller oftast dörren.

Utemiljö:

Lilla gården

Det är mycket klätterställningen som gäller. Både att klättra i och åka kana. Även lek runtomkring klätterställningen.

Här leker barnen ofta laga-mat-lek.

Det är ett bra samspel mellan barnen och en bra dialog.

Åtgärder

Vi fokusera på och hjälpa till att få till lek med fler än två barn.

Vi får vara med de yngre barnen och hjälpa till med att få in barnet i en lek eller vara med så att barnet stannar kvar i en lek en lite längre stund.

Rönnen

Utemiljön:

Sandlådan med klätterställningen och gungorna på R & B är där allra flest barn känner sig tryggast. I sandlådan med klätterställningen kände sig tretton barn sig trygga bara ett barn kände sig lite otrygg men det var för att det är läskigt längst upp i tornet.

På gungorna på Rönnen och Björken var det 13 barn som hade visat glada gubbar och kände sig trygga, endast två barn kände sig otrygga/rädda. Ett av barnen var rädd när någon kompis gunga för högt och en annan var rädd för spindlar så det var inga farliga grejer.

Det handlar om två eller tre barn som de andra barnen känner sig rädda för på vissa ställen och då handlar det om att dessa barn slår andra barn eller förstör i leken. Men vi följer redan de barnen men en av dem upplever själv att han inte får vara med men vi har observerat att hen leker med många barn. Vi pedagoger har extra uppsikt när dessa barn är bland vissa barn som kan känna sig osäkra med dem i närheten så att det inte uppstår en konflikt däremellan. I och utanför förrådet tycker flera att det är väldigt stökigt så att man inte hittar leksaker och barn känner sig otrygga vid städning då man kan få foten överkörd av en cykel. Pilkojorna är ett ställe där barnen känner sig otrygga för att de blir slagna och retade. Det är ett ställe vi behöver ha extra koll på speciellt när vissa barn vistas där eller många barn. I växthuset är det förvånansvärt många som inte känner sig trygga, en del tycker att det är tråkigt att vara där.

Innemiljön:

Hemvisten är det rum barnen känner sig tryggast i, alla har glad gubbe! De andra rummen får övervägande glada gubbar.

Flera barn lyfter rutinaktiviteter som negativa; ta på sig, vänta på sin tur och sitta vid matbordet.

Det som barnen lyfter som otryggt är om det blir puttande eller om någon slåss. Vi kan se olika anledningar till detta så som att i år har vi en barngrupp med övervägande del blivande sexåringar. De tar mer plats vilket kan skapa fler mer eller mindre avsiktliga kollisioner. Alla i arbetslaget har inte hunnit lära sig läsa av alla barn än, för att kunna ligga steget före en konflikt.

Fyra olika barns namn nämns i negativa sammanhang. Dessa barn arbetar vi aktivt med på olika sätt och fortsätter med det.

Intervjuer med barnen Trivsel och kamratrelationer

Sammanfattning analys

Barnen blir mer delaktiga i den mindre samlingsen. Där finns bättre utrymme för rörelse, kommunikation, inflytande och kreativitet. I stor samlingsen blir det mest envägskommunikation från vuxen till barn. Storsamlingsen måste ändå få finnas kvar för att göra ett tydligt avbrott från lek till matsituationen. Det är även bra tillfälle att informera barnen om förändringar som kommer inom det närmaste eller förbereda barnen på vad för kläder som behövs vid utevistelsen senare.

Ordet leka förekommer hela 20 gånger i intervjuerna, det tolkar vi som att detta är det viktigaste för barnen. Därefter är det kamrater som nämns, mest enskilda barn men även att ha någon att leka med=kamrater är viktiga för barnen! Alla barn kunde nämna en eller flera bra/roliga saker utifrån de olika rummen och lekmaterialen. Det tolkar vi som att lekmiljöerna på Rönnen fungerar bra samt att satsningen på utökat lekmaterial kring lego, Barbie, nopper, duplo och bilar slagit väl ut. Att barnen börjat nämna aktiviteter ser vi som ett resultat på vårt arbetssätt "barnen äger frågan" samt deras ökade delaktighet i dokumentationen.

Barnen har en god uppfattning hur en bra kompis ska vara och kan ge flera exempel på det. Endast ett barn säger trösta. Det kan bero på att barnen varit mycket fokuserade på att hjälpa varandra på många olika sätt. Samt att halva gruppen består av femåringar som nu löser de flesta konflikter själva-vilket ger mindre gråt.

Sammanfattning av vårdnadshavares svar enkät från Skolinspektionen

Under vårterminen 2016 genomfördes en enkät med frågor kring trivsel och trygghet, lärande och utveckling och inflytande. Vi hade en hög svarsfrekvens och resultatet är gott. När det gäller arbetet mot kränkande behandling så får förskolan ett indexvärde på 9.3 av 10 och på frågan om de upplever att deras barn trivs på förskolan så är indexvärdet 9.1.

Vårdnadshavarna upplever att barnen blir sedda 8.8, får ge uttryck för sig själva 9.0 och jag upplever att barnen får vara med och bestämma 9.0. De frågor som ger ett mindre index gäller bemanningen och vikarietillsättning. Denna fråga arbetar vi med på enheten och i kommunen i stort. Svaren stämmer överens med det vi får till oss i utvecklingssamtal och genom Skolråd.

Vi tar med oss det positiva resultatet in i fortsatt arbete och vi kan se att siffran för att vårdnadshavarna anser att de får information om sitt barns utveckling har ökat om man jämför med tidigare GR-enkät. Detta beror till viss del på att vi numer använder Unikum och delar vår verksamhet med vårdnadshavarna mer kontinuerligt men också fortsatt i utvecklingssamtal. Vi arbetar vidare med att stärka upp organisationen och arbeta för kända vikarier i möjligaste mån och tillgång.

Förebyggande åtgärder

Trygghet i innemiljön och utemiljön Rönnen

Mål och uppföljning

Att alla barn känner sig trygga oavsett vem eller vilka som är i med i leken och med stöd av vuxen utforskar lekmiljöerna inne och ute.

Kontinuerligt arbete och uppföljning

Åtgärd

Närvarande vuxna som vägleder barnen och tillsammans tränar på att man får säga ifrån och att man slutar när någon säger nej. Att vara ett stöd i leken och samvaron. Fortsatt arbete med leken i fokus. Med barnen i processerna kring hur vi tillsammans skapar en god miljö. Observera leken och prata om vad en god kamrat är.

Motivera åtgärd

Pedagogerna behöver vara närvarande i lek och aktiviteter för att kunna observera och uppmuntra barnens styrkor och lekfärdigheter. I kartläggningen var det barn som uttryckte att de inte kände sig trygga på alla ställen i utemiljön. Barnen uttryckte positiva erfarenheter av de satsningar som gjorts med lekmaterial och har positiva tankar om lekmiljön inomhus. Arbetet med dokumentation skapar goda möjligheter att anpassa utefter barnens intressen som skapar engagemang och positivt gensvar från barnen. Närhet till de vuxna skapar trygghet.

Ansvarig

Avdelningens pedagoger

Datum när det ska vara klart **2017-06-30**

Skapa goda relationer och lektillfällen Björken

Mål och uppföljning

Att barnen erbjuds en trygg och utmanande lekmiljö inne och ute och inte använder hård attityd och hårda ord mot varandra.

Kontinuerligt arbete och uppföljning

Åtgärd

Pedagogerna skapar aktiviteter som fångar barnens intresse och skapar ett positivt klimat och mycket glädje, de gör att hårda orden ”försvinner”.

Dela barngruppen i mindre grupper och sära på de barn som lättare kan hamna i konflikt med varandra. Stöttning av att en vuxen som kommer med idéer som fångar deras intressen, både när vi arbetar i mindre grupp och hela gruppen tillsammans. Närvarande pedagoger som goda förebilder och förstärka goda gärningar.

Motivera åtgärd

Om vi skapar fler lektillfällen på olika platser i miljön kan barnen finna lek-ro och behålla lek över tid. Barnen kan hitta olika lek-konstellationer.

Barnen tränar samarbete och turtagande i leken och tränar sin sociala kompetens och detta ger goda kamrater. Tar vi med barnen i processerna så får de tillit till sin egen förmåga och möjlighet att bidra till en god miljö och skapa relationer.

Kartläggning och observationer visade ett behov av att arbeta med innemiljön.

Ansvarig

Avdelningens pedagoger

Datum när det ska vara klart

2017-06-30

Närvarande pedagoger Nallen

Mål och uppföljning

Ge leken näring genom att utveckla och stimulera barnen och skapa god lek och samspel. Kontinuerligt arbete och uppföljning.

Åtgärd

Att som pedagoger vara närvarande och lotsa i samspelet och att ge de äldre barnen möjlighet till ostörd lek för att skapa möjlighet att bibehålla och utveckla leken. Fokusera på och hjälpa till att få till lek med fler än två barn.

Vi behöver vara med de yngre barnen och hjälpa till med att få in barnen i en lek eller vara med så att barnet stannar kvar i en lek en lite längre stund.

Motivera åtgärd

Lek över tid ger barnen möjlighet att träna samarbetsförmågan. Goda lekare är goda vänner. Barnen får inflytande över sin vardag genom att pedagogerna delar in gruppen efter intresse och behov.

Ansvarig

Pedagogerna

Datum när det ska vara klart

2017-06-30

Lek och samspel Kotten

Mål och uppföljning

Skapa goda förutsättningar för lek och samspel med hjälp av miljö och förhållningssätt. Närvarande pedagoger. Kontinuerligt arbete och uppföljning

Åtgärd

Skapa gemensamma regler och diskutera förhållningssätt kring leken och hur t ex barnen får använda materialet för att skapa goda förutsättningar. T ex barnen behöver få förflytta visst material, gå på utflykt, bjuda pedagog på maten de lagat mm. Pedagogerna behöver se barnens intressen och behov och erbjuda stimulerande material och närvaro.

Motivera åtgärd

I de observationer pedagogerna gjort så finns det lite olika sätt att erbjuda barnen materialet och att det behövs gemensamma tankar kring detta för att skapa trygghet och erbjuda goda utvecklingsmöjligheter. Observationer av de förändringar som gjort utifrån barnens intressen och behov har varit positiva så fortsatt dokumentation och observation görs kontinuerligt. Lek över tid tränar samarbetsförmågan och social kompetens.

Ansvarig

Avdelningen

Datum när det ska vara klart

2017-06-30

Rutiner för akuta situationer

Policy

- att det råder nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår förskola

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- personalen håller god uppsikt över alla platser där barn leker inom- och utomhus.

- att finns minst en anställd i närheten av barnen - att personalen har en daglig dialog med vårdnadshavarna.

- att barnen ska veta att de alltid ska prata med vuxen om de själva/någon kompis blir utsatt för någon form av kränkning.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

All personal i förskolan ska ta emot barn och vårdnadshavare som vill berätta något - även när det är barn/föräldrar på en annan avdelning. Alla har skyldighet att vägleda barn/vårdnadshavare så att vi tar tag i situationen. All personal har skyldighet att anmäla och dokumentera händelsen till förskolechef som i sin tur anmäler till huvudman.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Se till att de barn som är inblandade i händelsen får hjälp genom tröst och genomgång av det som inträffat. Använd följande 5-frågor modell (efter barnets ålder och mognad).

1. Vad var det som hände?
2. Vad tänkte du?
3. Vad kände du?
4. Hur vill du att det ska vara mellan er?
5. Hur kan du göra nästa gång för att det inte ska hända igen?

Efter bedömning av händelsens art, samt barnets ålder och mognad informeras vårdnadshavare till alla som omfattas av utredningen av kontaktpersonal. Vid behov deltar förskolechefen. Utredningen ska belysa allsidigt vad som inträffat och omfatta både den som blivit utsatt och den som utövat kränkningen. Utredningen ska dokumenteras, på blankett "Handläggning av ärende rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling". Blanketten finns tillgänglig för alla på förskolan och på www.ale.se. Dokumentation angående kränkningar förvaras i låst skåp på förskolan tills fem år efter barnet slutat förskolan, då dokumenten förstörs. Anmälan om kränkande behandling skickas också in till huvudman/verksamhetschef.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Om vi ser någon vuxen som kränker ett barn måste vi reagera. Vuxna har ett särskilt ansvar för att barn inte utsätts för kränkningar av den vuxna i förskolan.

1. Om möjlighet finns, ta den vuxne åt sidan och påpeka det olämpliga beteendet. Hur tänkte du?
2. Vårdnadshavare informeras
3. Anmäl till förskolechef, som ansvarar för utredning och åtgärder.

Åtgärderna skall dokumenteras. Verksamhetschef informeras. Vid varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänst och/eller polis

skall göras. Förskolechef och pedagoger ansvarar tillsammans för alla anmälningar. Om förskolechef är involverad i diskrimineringen eller annan kränkning kontaktas verksamhetschefen som då handhar ärendet.

Rutiner för uppföljning

Åtgärder grundas på vad som skett i det enskilda fallet och som regel riktas dessa till såväl det barn som blivit utsatt och den som diskriminerat och/eller kränkt någon. Åtgärderna syftar till att avhjälpa akuta situationer och att skapa mer långsiktiga lösningar. Dessa åtgärder kan bestå av:

- Jag-stärkande samtal
- Handledning
- Information
- Ökad kompetens/resurs

Utifrån de enskilda fallen ska alltid överväganden göras om åtgärder i syfte att förändra förhållandena på grupp- och organisationsnivå. Detta kan t.ex. utgöras av:

- information om funktionshinder
- värdegrundsarbete
- organisationsöversyn
- temaarbete
- föräldra-/avdelningsmöte
- byte av avdelning/förskola

Rutiner för dokumentation

Vi använder oss av blanketten "Handläggning av ärenden rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling". Den/de inblandade i personalen är ansvariga för att dokumentationen utförs och att man informerar och delger dokumentationen till förskolechefen. I de fall då enheten inte själv har den nödvändiga kompetensen eller befogenheten för att klara upp en situation tar vi hjälp utifrån.

Ansvarsförhållande

Pedagogerna ansvarar för att åtgärderna dokumenteras, följs upp, utvärderas och åtgärdas.

Förskolechefen ansvarar för kontakter med övriga aktörer t.ex. IFO, Polis och BUP.

Information, frågor eller anmälan görs till

Förskolechef: Susanne Olsson Ketabati 0704- 32 02 12 e-post: [susanne.ketabati-](mailto:susanne.ketabati-olsson@ale.se)

olsson@ale.se Verksamhetschef : Bente Törnqvist 0303-33 04 48 alternativt via e-post Bente.Tornqvist@ale.se.

Om du inte får den hjälp du önskar kan du vända dig till Barn och elevombudet på skolverket

Tel: 08-52 73 32 00 alt. beo@skolverket.se

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på.

Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]

- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]

- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]

Tidplan för Likabehandlingsplansarbetet

Kontinuerlig uppföljning och utvärdering sker på avdelningsmöten, planeringar mm och åtgärder följs upp enligt plan. Efter varje läsårs slut på studiedag i juni utvärderas planen av varje enskild avdelning utifrån kartläggning, aktiviteter, utvecklingssamtal. Alla synpunkter samlas in av lagledarna och de som är ansvariga för att upprätta planen sammanställer och skriver tillsammans med förskolechef en ny plan utifrån aktuell kartläggning och analys.